Teknologiateollisuus

**Teknologiateollisuuden lausunto Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelmasta: Asia E 52/2025 vp**

**Yleistä**

Teknologiateollisuus esittää lausuntonaan Tekoälyn maanosa -toimintasuunnitelmasta laaditusta e-kirjeestä 52/2025 vp seuraavaa:

Eurooppalainen tekoälykehitys on lähtenyt EU:n tekoälyasetuksen myötä leimallisesti sääntelyn ja ylhäältä annettujen poliittisten aloitteiden tielle, jota jäsentää tekoälystä käytävä kansainvälisen kilpailun diskurssi. Euroopan oma, omista vahvuuksista lähtevä tavoite tekoälyn suhteen on jäänyt hämäräksi.

Komission digitaalinen vuosikymmen -raportissa EU:n haaste on hyvin kuvattu: vain **13,5 % eurooppalaisista yrityksistä käyttää tekoälyä** ja **alle kolmannes data-analytiikkaa**. Euroopan haasteena ovat alhaiset digitaaliset investoinnit ja digitaalisten palvelujen alhainen kysyntä sisämarkkinoilla. Osansa tässä on hankalasti ennakoitavalla sääntelyllä, joka koostuu useasta eri säännöksestä. Päätavoitteeksi toimintaohjelmassa tulisi ottaa tekoälyn ja datan käytön kannustaminen yrityksissä ja käynnistää kasvavan kysynnän positiivinen kehä.

**Yksityiskohtaiset huomiot, tarkennusehdotukset Suomen kantaan**

Suomen EU-vaikuttamisen teemana tulisi olla digitaalisiin investointeihin kannustaminen ja kysynnän vauhdittaminen.

Data ja laskentainfrastruktuuri. Teknologiateollisuuden mielestä tätä kysymystä tulee arvioida yhdessä EU:n tekoäly- ja pilvialoitteen kanssa. Teknologiateollisuus korostaa pilvilaskennan kasvavaa tarvetta ja merkitystä EU:n digitaalisen sisämarkkinan kehittämisessä; tekoälyn toimintaohjelman mukaan EU:n datakeskuskapasiteetti tulee kasvattaa **kolminkertaiseksi** tulevien 5–7 vuoden aikana.

Datakeskuksissa Eurooppaan on syntynyt kaksi jakolinjaa: energia ja vesi. Uudet jakolinjat korostavat Suomen suhteellista kilpailuetua. Ympäristö- ja energianäkökulmasta Suomi on yksi maailman houkuttelevimmista ja vastuullisimmista sijoituskohteista datakeskuksille. On Suomen edun mukaista, että EU:ssa edellytetään laajasti datakeskuksilta hukkalämmön hyödyntämistä ja asetetaan sitovia energiatehokkuusvaatimuksia.

Suomeen kohdistuvilla datakeskusinvestoinneilla on paljon suoria hyötyjä, mutta pitkällä tähtäimellä suurin merkitys on vientiin tähtäävällä datateollisuuden innovaatiotoiminnalla.

Datakeskusten ympärille voidaan Suomessa rakentaa esimerkiksi energiamarkkinoihin ja niiden kysyntäjoustoon, hukkalämmön hyödyntämiseen ja päästöttömiin datakeskuksiin keskittyvää TKI-toimintaa. Yhdistämällä Suomeen suuntautuvat datakeskusinvestoinnit määrätietoiseen TKI-toimintaan Suomi voi asemoitua edelläkävijäksi, joka määrittää kestävän datainfrastruktuurin kansainvälisiä standardeja.

**Teknologiateollisuus ry**

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Datateollisuus on uusi kehittyvä teollisuudenala. Datakeskukset ovat osa laajempaa datateollisuutta, jonka toimijat tuottavat teollisen mittakaavan infrastruktuuripalveluja datan käsittelyyn ja kaupallistamiseen, pääasiassa muiden yritysten, kuten valmistavan teollisuuden tarpeisiin. Datateollisuus kuuluu teollisuuden rakennemuutoksen kasvualoihin, ja sen toimintaedellytykset on huomioitava suomalaisessa ja eurooppalaisessa teollisuuspolitiikassa osana digitalisaation ja vihreän siirtymän etenemistä.

Euroopan komissio ja yritykset tulevat investoimaan merkittävästi datakyvykkyyksien nostamiseen Euroopassa. Suomen on toimittava nopeasti ja määrätietoisesti, jotta saamme suhteellisen kilpailuetumme hyödynnettyä ja käyttää tässä apuna EU:n projekteja, kuten tekoälyn gigatehtaita.

Data. Euroopan komission Digital Decade -raportti osoittaa, että data-analytiikkaa käyttää vain alle kolmannes EU:n yrityksistä. Vaikka datasäännöksen soveltaminen alkoi syyskuussa 2025, käytännöt ovat edelleen joko olemattomia tai kehityksensä alkupäässä. Teknologiateollisuuden näkemyksen mukaan yksi merkittävä syy tähän on puutteet datasäädöksen, tietosuoja-asetuksen sekä eräiden muiden säädösten vaatimusten yhteensovittamisessa. Datasäädöksessä tarkoitetut data-avaruudet voisivat parhaimmillaan tarjota eurooppalaiselle teollisuudelle pragmaattisen tavan kehittää standardeja, arkkitehtuureja ja sopimuksia. Jotta teollisen datan lupaukset toteutuvat, tarvitaan yrityslähtöisiä, skaalautuvia ratkaisuja. Tätä tarvetta vasten komission suunnitelma lähteä rakentamaan erillisiä datalaboratorioita on suorastaan haitallinen.

Tekoälyn soveltamisen strategia. Teknologiateollisuus pitää tärkeänä tukea tekoälyn kehitystä perustuen teollisuuslähtöisiin verkostoihin (AI Finland, AI Sweden jne.).

Pilvipalvelujen ja tekoälyn kehittämisen säädös. Teknologiateollisuus toteaa edellä lausutun lisäksi, että Euroopan kyvykkyyksien kehittämisen tulee ensi sijassa perustua kysynnän kasvattamiseen ja tarjonnan kehittämiseen kilpailullisuuden keinoin. Kysynnän kiihdyttämisessä julkisen sektorin kysyntä ja julkisen hankintojen sääntely ovat avainasemassa. Teknologiateollisuus pitää ehdotusta Suomen kannaksi kannatettavana.

Osaaminen. Teknologiateollisuus kannattaa osion kirjauksia ja korostaa akuuttia mahdollisuutta houkutella alan osaajia uusista maista. Tämä on erityisesti Suomelle loistava mahdollisuus vahvan tutkimustaustan ja vauhdilla kehittyvän AI Finland yritysverkoston ansiosta.

Sääntelyn yksinkertaistaminen. Teknologiateollisuus korostaa, että komission valmisteleman digisääntelyn yksinkertaistamispaketin (Digital Package) tulee johtaa todelliseen sääntelyn selkeyttämiseen ja päällekkäisyyksien poistamiseen. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tekoälyasetuksen, data-asetuksen sekä yleisen tietosuoja-asetuksen yksinkertaistamiseen kohdennetuin muutoksin. EU:n on vältettävä uutta digisektorin sääntelyä ja keskityttävä edellisen kauden aikana annettujen säädösten toimeenpanoon.

Helsingissä, syyskuun 30 päivänä 2025

Teknologiateollisuus ry

Jussi Mäkinen